

76

42

412

Тувинский язык

О переводе книги "Вопросы
лексикологии" д-ра Соломина, ксер. лж.
1934г. (на ксер. лжте)

111

Т И Р К Е М Е.

Ақырында Ленинизм дегеніміз деги еміне?

1. Аргиналда айтылған:

Ленинизм-импирализимдин ғана пurlатарыят кентерысы доорунун Маркисизими. Тақыраақ айтқанда: Ленинизм - ғалпы пurlатарсыл кентерыстын тижорыясы менен тактикеси, ажырақса пurlатарыят вижлигинин тижорыясы менен тактикеси (x)".

қоторылған:

"Еми, ең ақырында Ленинизм дегеніміз еміне?"

Рукоп: 158
26/x

Ленинизм, импириялизим ғана пurlатарыят кентерысы доорунун маркисизими. Асыырақ айтқанда: ленинизм ғалпы айтқанда пurlатарыят кентерысынун тижория ғана тактикеси, ажырақса, пurlатарыят вижлигинин тижория ғана тактикеси". (6-бетти қара).

2. Аргиналда айтылған:

"Маркис менен Engels ереуген импиралсылық али боло елэктеги тенкерыс алды меzgилде (пurlатарыят кентерысын айтавыз), пurlатарлар кентерыске даярданып қатқан меzgилде, пurlатарыят кентерысы арқасыз туара эле іс еузынде сықа қалысы боло елек меzgилде иригип іштеген".

қоторылған:

Рукоп: 63
18/10

"Маркис менен Engilis ереуген импириялсылық қоқ кезде, кентерыс алдындақы меzgилде (пurlатарыят кентерысын айтавыз), пurlатарлар кентерыске даярданып қатқан меzgилде, пurlатарлар кентерысынун туара эле іс еузынде болуы арқасыз боло елек меzgилде іштеген". (6-бетти қара):

(x) қотормекуляр қандай пиринсип менен қоторуыса, қандай термин қолдонуыса, мен да атажы оғондож пиринсип, оғондож терминдер менен қоторомун.

3. Arginalda ajtylgan:

"Başqaca ajtqanda, imperializm kenterystyn arqasızdan taş-
ryjada boluşuna qana emes, kapitalizimdin ujul tyvne tup tuura
ysturma çasoc ysyn ontojluu şarttarđ tuuduruuqa da alıp keldi".

Qotorulqan:

"Başqaca ajtqanda imperializm kenterystyn taşryjada ar-
qasız boluşuna qana emes, qapitalizimdin tyvne tup tuura ystur-
ma çasoc ysyn onojluu şarttarđ tuuduruuqa da alıp keldi". (8-
betti qara).

4. Arginalda ajtylgan:

"İştin çeny ugundaj bolqondon kicin orus kamunustarđ ez iş-
terinde orus kenterysynyn tar-uluttuq ramkesi menen qana cekte-
le alıpa alat bele?"

Alvette çoq! Qajta, vytkyj icik (kenterystyn teren qaatsylıq)
çana sırtq (urus) avaldar alardı ez işterinde oşol ramkelerdin
sırtına sıquuqa, kyreşty el aralyq majdanqa kecyryuge, imperializm-
din çaraların acuuqa, kapitalizimdin arqasız qulaj turqandıqın
dalildep beruyge, satsyj al-şavinis, satsyj al-patsipisterdi qjra-
tuuqa, en ajaqında, bardıq memleketterdegi purlatarlarqa kapita-
lizimdi qulatuu işin çenildeştyy ysyn, ez elkesynde kapitalizimdi
qulatıp, purlatarıjatqa kyreşty çan çaralın çana purlatarıjat
kenterysynyn tijorıja menen taktikesin çnap beruyge tyrtty".

Qotorulqan:

"İş ugundaj bolup turqanda, orun kamunustarđ ez işterinde orus
kenterysynyn tar-uluttuq ramkesi menen qana cektele alıstıvı?"

Al-vette, çoq! Mınu teskerisince, bardıq icik (en teren kenterys
qaatsylıq) çana sırtq (urus) avaldar, alardı ez işterinde oşol
ramkelerdin sırtına sıquuqa, kyreşty el aralyq majdanqa kecyryuge,
imperializimdin çaraların acuuqa, kapitalizimdin qulaj turqandıqın
arqasız ekendigin dalildep beruyge, satsyj al-şavinist satsyj al-pat-
sipisterdi qjratuuqa en ajaqında, ez elkesynde qapitalıçylıqtı
qulatıp, bardıq memleketterdeki purlatarlarqa qapıtal zimdi

qulatu işin çenildetyy ysyn purlataryjatqa kyregzynyn tijorija çana taktikesin dajardap beryjge tyrty". (9-betti qara).

5. Arginalda aytylan:

"Myna, qandaj şartlarda leninizim metotu tuuldu, qandaj şartlarda ~~şartlarda~~ şireldi".

Qotorulgan:

"Leninizimdin metottoru myna uşundaj şartlarda tuulup, uşundaj şartlarda şaqalandy". (12-betti qara).

6. Arginalda aytylan:

"Ilgeri bul, çe tigil ercygen bir elkedegy purlataryş kenterys çenynde syjlengende, al tuuraluu, kapitaldan ajrym ulut şadanyna ezyyn antipotu qatarında qarama qarşy qojulqan ajrym bir ezyne çeke qarşyn tuurasında syjlengende, syjlenex ele".

Qotorulgan:

"Ilgeri qajş bolsoda bir kenigen elkede purlataryş kenterys tuuralu syjlengende, qaryşaldan ajrym ulut şadanyna, ezyyn antipotu qatarında qarşy qojulqan ajrym bir ezyne ezy basqan çonduq çenynde syjlee adat bolucu". (20-betti qara).

7. Arginalda aytylan:

"Çynçyrdan Germanijada da yzyluşy toluq mymkyn nerse. Nege? Antkeni, aytalyq, Indijadaq çyşylyq kelgen paktirler Germanijada da çyşylyq kele baştady, muna menen qatar, Indija menen Germaniyanın arasındaq ercyu dengelindegi çon ajrym Germanijadaq kenterystyn çyryşyne da, bytyşyne da ez tamqasyn salvaj qojvostuqu belgily".

Qotorulgan:

"Çynçyrdan Germanijede da yzyluşy toluq mymkyn nerse. Emine ysyn Eger mesele, Indijada bolqon paktirler Germanijede da arametke kele baştasa, andada çynçyr yzyluşy mymkyn, minn menen qatar Indija menen Germaniyanın ortosundaq kenışteki çon ajrym, -Germanijede kenterystyn çyryşyne çana çyryşyne çana tamqasyn salvaj qojvostuqu belgily". (21-betti qara).

8. Arginalda aytylan:

"Qыsqasы: imperialcылыq majdandyн cыncыp qaj cerde cыncыp izvendlarы vorocuraaq bolso, erece qataranda, ocol cerde yzyluyge tijis, al emi kapitalizm ete ercygen, purlatarlardыn pratsenti мынса, dyjqandardыq мынса qana ocolы syjaqtuu qattar бар cerde qana cыncыrdыn yzyluyy degi mildet emes".

qotorulqan:

"Qыsqasы: imperialcылыq majdandyн cыncыp, cыncыrdыn izvendlarы qaj cerde vorocuraaq bolso, ocol cerlerde yzyluyge tijis, biroqta qarыjtalcылыq kebyrek kenigen cerlerde, purlatarlar pratsenti мынса, dyjqandardыq болсо мынса degendej cerlerde yzyluy mildetty emes". (22-betti qara).

9. Arginalda aytylan:

"Тынымсыз кентеруs tuuraluu ezydyn ciijen "yndeesynde" kamunustardy ee volqula dep cadyr, bir top kenteruscyldemakratsyl talaptardy saqap etkenden kijin, мына emine dejt Markis:

"DEMAKRATCЫL MAJDA BAJLAR COQORQU KERSETILGEN TALAPTARDЫN QOLDON KBLIŞINCE KEBYREGYN OTKERYP ALA QOQRU MENEN KONTORYŞTY ETETEZ BYTYRO SALUNU TILGEN KEZDE BIZDIN MYDƏELORYBIZ QANA BIZDIN MILDETTERIBIZ AZDYR-KOPTYR MYLKTY TAPTARDЫN BARы EKYM SYRYDƏN CETKE QADYLANQA DEJRE, MEMLEKETTİK EKMETTY PURLATARYAT OZ QOLUNA ALQANQA DEJRE, PURLATARDЫN ASATSLYATSLYALARы, BIR QANA ELKƏDE EMES, DYNDƏGY EKYM SYRYP TURQAN ELKELƏRDYN BARыNA TEN, OCOL ELKELƏRDYN PURLATARLARы ORTOSUNDAQы EREGIŞ TYLLU DARACASYNA CETKICE, ERCYGE DEJRE QANA EQ BOLBOQONDO CECYCY ƏNDYRYŞ KYCTƏRY PURLATARDЫN QOLUNA TOPTOLQONQO DEJRE-KONTORYŞTY TYNBAS KONTORYŞ QYLUUDA BOLOT".

Basqaca aytqanda:

a) Bizdin orus "тынымсыз кентеруscyldery" pulandarынын soruna, Germani, adaq 50-çyldardыn kenteruş işi tuuradan tuura purlatar ekmetynen baqtalsyn dep Markis dele sunuş qylqan emes.

b) Purlataryat ekmetyn qolqo alyp, andan son bardыq elkelerde tonkeryş otun tutandyr, qiberuyy yoyn, ekmetyn baqnan bajlar